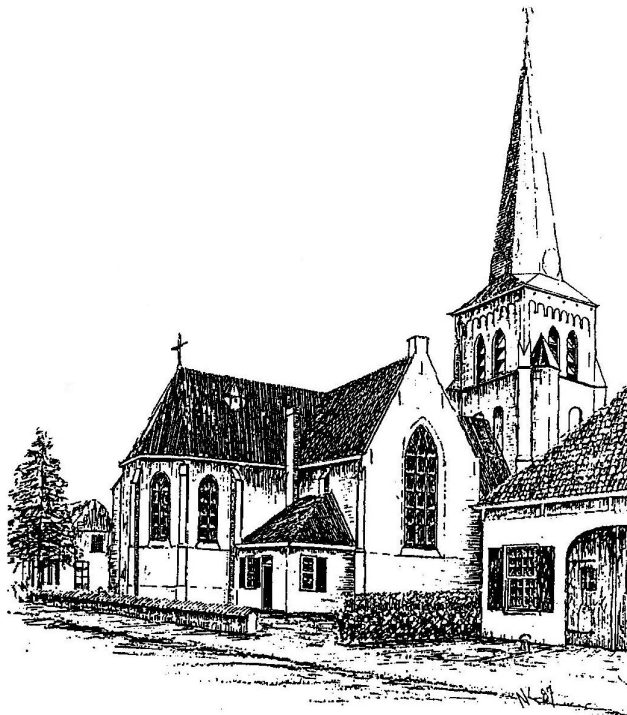

ZEVENTIENDE ZONDAG D.H.J.

*'Wanneer je bidt, zeg dan:
Vader, uw Naam worde geheiligd,
uw Rijk kome. Geef ons
iedere dag ons dagelijks brood
en vergeef ons onze zonden . . .
(Lucas 11)*

INTREDE

K.: Gij uit de dood verreezen *t.: P. Verhoeven*
 ten leven opgestaan, *m.: Toinot Arbeau*
 in ons die niet als wezen
 ontzield hun wegen gaan.

A.: **Gij zijt met ons Gij zijt
 ons leven God en Goed.
 Gij blijft met ons voorgoed
 nu tot in eeuwigheid.**

K.: Geen steen geen wet ten dode
 behoudt ons in het graf.
 De machten namaakgoden
 verwaaien als het kaf.

A.: **Gij zijt met ons Gij zijt
 ons leven God en Goed.
 Gij blijft met ons voorgoed
 nu tot in eeuwigheid.**

WELKOM.

*'Wanneer je bidt, zegt dan:
 Vader, uw Naam worde geheiligd,
 uw Rijk home . . . ' (Evangelië, Lucas 11)*

*Heel lang stond het Onze Vader
 samen met het Wees Gegroet
 onuitwisbaar gegrift in het hoofd
 van de christenen, van jong en oud -
 een soort herkenningsmelodieën van
 de religieus-christelijke cultuur.
 Op de dag van heden is dit
 niet meer zo: de christelijke
 levensvisie lijkt onder 't stof
 te raken en de kerngebeden vergeten.*

*Welkom u allen hier
 omwille van elkaar,
 in Gods naam samen.*

+

Lied. K.: Die bang naar Emmaus vluchtten
 op niemand meer gehoopt,
 die tijd en wereld duchtten
 ze zijn met U gedoopt.

A.: **Gij zijt met ons Gij zijt
 ons leven God en Goed.
 Gij blijft met ons voorgoed
 nu tot in eeuwigheid.**

SCHULD BEKENNEN.

V. Je was ziek -
 ik zocht je niet op.

Je was alleen -
 ik hield je geen gezelschap.

Je had honger -
ik gaf je niet te eten.

Je had dorst -
ik liet je niet drinken.

Je was vreemde, vluchteling -
ik nam je niet op.

Je vroeg om je recht -
ik kwam niet voor je op.

Je stierf en
werd vergeten.

**A.: VERGEVEN WIJ ELKAAR
EN GOD EN GOED ONS ALLEN.**

BEZINNING.

Woord en lied

A.: Gij hart Gij bron van leven *P. Verhoeven*
ontferm U over ons. *Taizé*
Gij adem ziel in mensen
ontferm U over ons.

*De handen uit de mouwen
is goed en nodig.
Maar ook: ze dagelijks vouwen,*

A.: Gij hart Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem ziel in mensen
ontferm U over ons.

*Probeer overeind te blijven en
kom in de benen; maar ook:
buig het hoofd en kniel 'n keer.*

A.: Gij hart Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem ziel in mensen
ontferm U over ons.

*Denk na en gebruik
je gezonde verstand, maar ook:
laat je hart spreken.*

A.: Gij hart Gij bron van leven
ontferm U over ons.
Gij adem ziel in mensen
ontferm U over ons.

GEBED.

*Alle dagen druk
zoeken wij soms
naar een dieper diep
en fluisteren Uw naam -*

*alle dagen bezig
snakken wij soms
naar 'n bemoedigend perspectief
en stotteren Uw naam -*

*alle dagen doende
tasten wij soms
naar stevig houvast
en stamelen Uw naam, God -*

*uit wie wij geboren
naar wie wij onderweg
van tijd tot eeuwigheid.*

Amen.

Lied.

*t.: P. Verhoeven
m.: W. Vogel*

K.: Dat mensen de eeuwen door
in treur- en loflied
van U zijn blijven zingen.

A.: **Het moet U, God, een wonder zijn
groter dan Uw schepping,
groter dan de mens.**

EERSTE LEZING.

Genesis 18,20-32

In die dagen zei de Heer: 'De roep om wraak stijgt uit Sodom en Gomorra op ! Zwaar zijn hun zonden ! Ik ga naar beneden om te zien of het werkelijk zo erg is.' Zijn gezanten gingen naar Sodom; zelf bleef de Heer bij Abraham. Deze zei: 'Wilt Ge echt met de boosdoeners ook de rechtvaardigen verdelgen ? Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad. Vergeeft Ge de stad niet omwille van die vijftig ? Rechtvaardigen samen met de boosdoeners laten sterven, - dat kunt Ge niet maken ! Hij die de hele aarde oordeelt, laat toch recht geschieden !' De Heer zei: 'Als er in Sodom vijftig rechtvaardigen zijn, schenk Ik de hele stad vergiffenis.' Abraham begon weer: 'Ik spreek tot mijn Heer en ben maar stof en as ! Misschien ontbreken er vijf aan die vijftig; verwoest Ge dan om die vijf toch de hele stad ?' Hij zei: 'Als er vijfenveertig zijn, doe Ik dat niet !' Weer Abraham: 'Misschien zijn er maar veertig rechtvaardigen.' En de Heer: 'Omwille van die veertig zal Ik het niet doen.' Nu zei Abraham: 'Heer niet kwaad worden: misschien zijn er maar dertig.' En de Heer zei: 'Als ik er dertig vind, verwoest Ik de stad niet.' Abraham opnieuw: 'Ik ben wel vrijpostig: misschien zijn 't er maar twintig.' En de Heer zei: 'Ook omwille van die twintig verwoest Ik de stad niet.' Abraham nog eens: 'Niet kwaad worden, als ik 't nog een keer probeer ! Misschien zijn er maar tien.' En de Heer zei: 'Ik zal de stad niet verwoesten, zelfs al zijn er maar tien rechtvaardigen te vinden.'

- K.: Dat mensen de eeuwen door Lied
in smeek- en dankgebed
tot u zijn blijven bidden.
- A.: **Het moet U God een wonder zijn
groter dan uw schepping,
groter dan de mens.**

HET EVANGELIE.

Lucas 11,1-13

Jezus was aan het bidden. Een van zijn leerlingen zei hem: 'Heer, leer ons bidden.' Hij zei: 'Wanneer je bidt, zegt dan: Vader, uw Naam worde geheiligd, uw Rijk kome. Geef ons iedere dag ons dagelijks brood en vergeef ons onze zonden, want ook wij vergeven aan ieder die ons iets schuldig is. En leid ons niet in bekoring.' Hij vervolgde: 'Stel, iemand van jullie heeft een vriend. Midden in de nacht gaat hij naar hem toe en zegt: Vriend, leen mij drie broden; want een goede bekende van me is van een reis bij mij aangekomen en ik kan hem niets aanbieden. Zou die ander van binnen uit dan antwoorden: Val me niet lastig; de deur is al op slot en mijn kinderen en ik liggen in bed; ik kan niet opstaan om het u te geven? Ik zeg u, als hij niet opstaat en het hem geeft omdat hij zijn vriend is, zal hij toch opstaan en hem geven wat hij nodig heeft, omdat hij zo onbehouwen aandringt. Tot u zeg ik hetzelfde: vraag en je zal gegeven worden; zoek en je zult vinden; klop en er zal worden opengedaan. Want al wie vraagt verkrijgt; wie zoekt vindt; en voor wie klopt doet men open.

Lied.

- K.: Dat mensen de eeuwen door Lied
bij tij en ontij
op U zijn blijven hopen.
- A.: **Het moet u God een wonder zijn
groter dan uw schepping,
groter dan de mens.**
- K.: Ga in alles met ons mee.
Haal ons, God, door alles heen.

MEDITATIE.

*Ik zag een boom heerlijk groen,
volop in blad met knoppen
aan zijn sterke takken,
dicht bij een oude veldkapel . . .*

*Zo zou ik in het leven willen staan:
diep geworteld in de aarde,
met armen als takken reikend naar U,
hoe onbereikbaar ook
en handen als zachte twijgen
de mensen hartelijk toegestoken.*

*Zo zou ik, God,
gestaag en in stil vertrouwen
al mijn levensdagen willen groeien
tot bij U-nu en straks.
(Naar Gabriel Smit)*

Beide lezingen suggereren vandaag dat bidden ongeveer hetzelfde is als vragen en smeken: de aanhouder wint doet het evangelie denken; je kunt afbieden zoals Abraham voor Sodom deed. Jezus heeft in de Hof van Olijven gebeden dat de beker van het lijden aan hem voorbij mocht gaan. Maar het woord 'bidden' heeft in de spreektaal hier en daar soms ook een nogal andere inhoud. In bepaalde streken van ons land zeggen ze dat een leeuwerik naar de hemel *bidt*, wanneer die onafgebroken kwetterend opgaat van de aarde waar hij z'n nest heeft en hemelwaarts klapwiekt. Het bidden van een leeuwerik klinkt als een sputterende motor en heeft iets weg van iemand aanspreken, toezingen, het heilige aanbidden.

*Zoals vogels zingen in de lente,
zwijgen in de winter;
bloemen opengaan in de morgen,
's avonds zich sluiten;
zoals de leeuwerik kwetterend en klapwiekend
vanuit zijn aardse nest naar de hemel bidt -
zo zou ik, God, al mijn tijd
met U op en af moeten gaan.*

Er is ook nog een *bidden* waarvan 't voltooid deelwoord niet 'gebeden' maar *gebid* luidt: 'Die en die is overleden en wij zijn gebid.' Her en der in het zuiden van ons land is dit woord nog in zwang om mensen op de hoogte te stellen van iemands overlijden; - dit allereerst. En deze 'informatie' houdt ongezegd tegelijk de uitnodiging in om deelgenoot te zijn in rouw en droefenis en ook is dit bidden mensen vragen te willen deelnemen aan gebed en afscheid. 't Heeft iets van 'bekend maken, toevertrouwen' en is zeker niet rechtstreeks vragen om iets. Het is deelgenoot, lotgenoot van 't leven maken; het ademt een sfeer van samen, gemeenschap; van betrokkenheid, toeverlaat, houvast en steun. En daarmee komt het dicht in de buurt van wat bidden de laatste tijd voor velen aan 't worden is. Jezelf bewust worden van wie en wat je bij lief en leed bent en dit hardop of stil, in gedachte of op papier, alleen of samen met anderen uiten; - aanvaarden wat je treft in het diepe vertrouwen dat Iemand, Iets je hoort, op je betrokken is.

*Zou ik zeggen:
ik wil Uw naam niet langer horen,
Gij bestaat voor mij niet meer . . .*

*zou ik zuchten:
ik geef het op; er is geen hoop
geen doorkijk door de dood . . .*

*dan zou ik losgeslagen
en in ademnood
mijn dagen zielloos slijten;
dan zou ik
bang en beducht mijn wegen gaan.*

*Want wie ben ik
als niet uit U geboren ?*

*Wat is leven
als niet met U - met U,
zo ongrijpbaar onnoembaar als u bent
en toch als adem zo nodig
als het eigen hart zo nabij.*

Kort orgel

*'Een samenleving die vasten en bidden
niet in haar 'programma' heeft
en waarin tenminste niet
een paar leden geneigd zijn
tot identificatie met de oneindigheid,
is ernstig uit haar evenwicht.'*

Deze uitspraak van de musicus Yehudi Menuhin is hier in de vieringen al vaker aangehaald. Dit is niet 'zonder erg' gebeurd, want het is duidelijk dat bidden bij vele mensen/christenen uit hun dag- en jaarprogramma verdwenen is en dat de samenleving niet meer de sfeer ademt van handen vouwen, 't hoofd buigen en knielen. De mensen van nu hebben het erg druk, kennen en kunnen en móeten dus zoveel, worden onder informatie bedolven, horen zelfbewust en zichzelf genoeg te worden en op te gaan in wat - op een of andere manier - te hebben en te halen is. Tegelijk is er momenteel een religieuze ervaring gaande die zich echter niet herkent en uit in 'letter en leer', maar zich kenmerkt door gevoel voor het mysterie en door het mystiek - intuïtief, 'ongeleterd' en onbeschreven - beleven ervan. Geloven wordt niet of steeds minder gezien als wet en waarheid aanvaarden, maar als hoop koesteren en een oervertrouwen in het leven. En zoals de Bron van het leven nu steeds meer beleefd worden in het Hart van het leven zelf, zo zal wat we alledag doen en beleven ervaren gaan worden als een gebed, als 'verhuld' bidden.

*Ik kan niet bidden met dezelfde woorden
waarmee ik met de bakker praat
hoewel ik weet, dat U het kleinste
en meest hulpeloze woord verstaat.
God, ik wil U zien in alle dingen
en niet alleen wanneer ik bid
maar ook wanneer ik sta te zingen
of achter mijn piano zit.
(Toon Hermans)*

Kort orgel

BELIJDENIS

Lied.

A.: **Aan wat op aarde leeft** *t.: H. Oosterhuis
m.: J. Vermulst*

ONDERBREKING.

Brood en Beker
Orgelspel en collecte

Lied.

BROOD EN BEKER.

*In het vluchtige moment
de Eeuwige zien;
in de tijd die vliegt
de Oneindige.*

*In lief en lach
het leven proeven;
in pijn en leed
een hand die ons vasthoudt.*

*In het brood dat we breken
het leven weten waarin we delen;
in de beker die we drinken
de opdracht ons gegeven.*

GEDACHTENIS.

*Bid voor die ziek zijn
naar ziel of lichaam;
en niemand is zonder letsel.*

*Bid voor die zorgzaam bijstaan,
dag en nacht waken; en op iedereen
wordt vroeg of laat een beroep gedaan.*

*Bid voor die ons zijn voorgegaan.
In eerbiedige gedachtenis noemen wij:*

*Denk aan hen, jonge mensen nog,
die voor vrede uitgezonden,
lijf en leden riskeren, 't leven verliezen.*

*Bid voor die achterbleven;
en wie van ons mist niet iemand ?*

Lied.

*t.: Marcel Zagers
m.: WillemVogel*

- K.:** Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.
- A.:** **Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.**
- K.:** Het zaad in de aarde gestorven, leeft.
Gezegend de mens die gestreden heeft
geleefd op hoop van zegen
voor echt en recht allerwegen.
- K.:** Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.
- A.:** **Gezegend de mens die gestreden heeft,
hij heeft het Leven gevonden.**

GEBED AAN TAFEL.

Gezongen, gezegd

A.: **Een glimp van U** *t.: P. Verhoeven*
 in het brood gebroken *m.: W. Vogel*
 het leven gedeeld;
 in de beker gedronken
 ons dagelijks lief en leed.

*Gezegend zijt Gij om adem en licht,
de bron uit wie wij geboren,
de einder waarheen we gaan, -*

*om zon en maan,
alles-en-alles in het bestaan geroepen,
't onnoembare wonder dat wij beleven.*

*Gezegend zijt Gij om hart en ziel,
de hoop die gaande houdt,
de belofte waarop wij koersen.*

A.: **Een glimp van U** *t.: P. Verhoeven*
 in het brood gebroken *m.: W. Vogel*
 het leven gedeeld;
 in de beker gedronken
 ons dagelijks lief en leed.

*Gezegend zijt Gij om die
zorgzaam doen wat alledag vraagt,
eerbiedig omgaan met het leven en
nooit genoemd uw naam waar maken, -*

*om kracht en woord
van profeten toen en nu,
die opstaan tegen alle pijn,
mensen waardig leven geven.*

*Gezegend zijt Gij om Jezus Christus,
die voluit op U vertrouwde en
mensen trouw was tot het uiterste.*

A.: **Een glimp van U**
 in het brood gebroken
 het leven gedeeld;
 in de beker gedronken
 ons dagelijks lief en leed.

*Gezegend zijt Gij om die
ten afscheid brood nam,
het brak, deelde
en zijn vrienden zei:
dit ben ik: hart en ziel
met u gedeeld, voor u gebroken, -*

*om die op het laatst
zijn beker overreikte
en zijn vrienden zei:
Overnemen, delen en doorgeven;
mijn testament voor u,
een nieuw begin.*

*Gezegend zijt Gij om die ons
op het hart heeft gedrukt
te leven zoals hij:
vol vertrouwen in het Leven
en de mensen trouw koste wat kost.*

**A.: Een glimp van U
in het brood gebroken
het leven gedeeld;
in de beker gedronken
ons dagelijks lief en leed.**

*Gezegend die zijn zoals hij:
oor voor doven, oog voor blinden
stok en stut voor verlamden -*

*met het volste vertrouwen
dat alles goed komt en
Liefde het laatste woord heeft.*

*Gezegend die zijn zoals hij:
in geen dood, geen graf berusten,
aan geen kwaad ten onder.*

*Gezegend
die bidden zoals Hij.*

ONZE VADER.

Gezongen

COMMUNIE.

Brood en
leven delen.

*Deel brood en beker.
Deel met Hem het leven
waarin wij één zijn en
waarvan God het hart is.*

ONDER DE UITREIKING.

Lied.

GEBEDEN.

Woord en lied

A.: Wat in mensen leeft *t.: M. Zagers*
aan vreugde en verdriet *m.: W. Vogel*
het wordt gedragen
op de woorden van een lied.

*De rust verdreven,
de stilte verstoord
en de leegte volgepropt . . .
Zoek op gezette tijden
rust, stilte, ruimte
en durf te bidden.
Doe het samen, anders
doet het zo goed als niemand.*

**A.: Wat in mensen leeft
aan droom en visioen
het staat geschreven
in verhalen nu en toen.**

*Overdaad schaadt
overvloed is misbruik en
voldoende de ware menselijke maat
Durf bescheiden
en sober te leven.
Doe het samen, anders
doet 't zo goed als niemand.*

**A.: Wat in mensen leeft
aan twijfel en geloof
het houdt ons gaande
als een stille stem van hoop.**

*Anderen de schuld geven
met de vinger nawijzen
de zondebok elders zoeken ...
Durf het eigen geweten
tegen het licht te houden.
Doe het samen, anders
doet het zo goed als niemand.*

**A.: God die ons omgeeft
Uw schepping niet verlaat
naar wie wij leven
hart en ziel van wat bestaat.**

ZEGENWENS.

Zegenen wij elkaar
bij lief en leed
met hart en handen.
En zegene ons God en Goed
in de naam van
Vader Zoon en Heilige Geest.

Amen.

ORGELSPEL